

УДК 332.146.2

Володимир Іванович ДУБНИЦЬКИЙ

доктор економічних наук, професор кафедри теоретичної та прикладної економіки,
ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», e-mail: dub1945@mail.ru

Сергій Борисович КОЛОДИНСЬКИЙ

доктор економічних наук, доцент кафедри економіки та управління національним
господарством, Одеський національний економічний університет, e-mail: kolodi@ukr.net

**ОСОБЛИВОСТІ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОГО
КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ**

Дубницький, В. І. Особливості інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарського комплексу регіону / Володимир Іванович Дубницький, Сергій Борисович Колодинський // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред. М. І. Зверякова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2016. – Вип. 1. – № 60. – С. 202–211.

Анотація. У статті розроблено пропозиції націлені на удосконалення інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності господарського комплексу регіону, яке доцільно розглядати в статистиці – як елементи підсистеми, і в динаміці – як процеси, механізми дії, спрямовані на інноваційну діяльність, взаємозв'язки, взаємодії, що створюють цілісність усієї інноваційної системи. З погляду функцій, які виконуються у забезпеченні інноваційної діяльності, у статті вказано, що у класифікації інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності варто виділяти: технологічне забезпечення, забезпечення у формі підготовки кадрів, консалтингове, інформаційне, фінансове і збутове забезпечення інноваційної діяльності. Запропоновано просторову модель інноваційної інфраструктури в регіональній інноваційній системі.

Ключові слова: інфраструктура інноваційної діяльності; господарський комплекс регіону; модель механізму інфраструктурного забезпечення регіональної інноваційної системи; регіональна економіка.

Владимир Иванович ДУБНИЦКИЙ

доктор экономических наук, профессор кафедры теоретической и прикладной экономики,
Украинский государственный химико-технологический университет, e-mail: dub1945@mail.ru

Сергей Борисович КОЛОДИНСКИЙ

доктор экономических наук, доцент кафедры экономики и управления народным хозяйством,
Одесский национальный экономический университет, e-mail: kolodi@ukr.net

**ОСОБЕННОСТИ ИНФРАСТРУКТУРНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ
ХОЗЯЙСТВЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕГИОНА**

Дубницкий, В. И. Особенности инфраструктурного обеспечения инновационной деятельности субъектов хозяйственного комплекса региона / Владимир Иванович Дубницкий, Сергей Борисович Колодинский // Вестник социально-экономических исследований: сб. науч. трудов; под ред. М. И. Зверякова (глав. ред.) и др. (ISSN 2313-4569). – Одесса: Одесский национальный экономический университет. – 2016. – Вып. 1. – № 60. – С. 202–211.

Аннотація. В статье разработаны предложения, направленные на усовершенствование инфраструктурного обеспечения инновационной деятельности хозяйственного комплекса региона, которые целесообразно рассматривать в статике – как элементы подсистемы, и в динамике – как процессы, механизмы действия, направленные на инновационную деятельность, взаимосвязи, взаимодействия, которые создают целостность всей инновационной подсистемы. По виду выполняемых функций в обеспечении инновационной деятельности, в статье указано, что в классификации инфраструктурного обеспечения инновационной деятельности следует выделять: технологическое обеспечение, обеспечение в форме подготовки кадров, консалтинговое обеспечение, информационное обеспечение, финансовое и сбытовое обеспечение инновационной деятельности. Предложена пространственная модель инновационной инфраструктуры в региональной инновационной системе.

Ключевые слова: *инфраструктура инновационной деятельности; хозяйственный комплекс региона; модель механизма инфраструктурного обеспечения региональной инновационной системы; региональная экономика.*

Vladimir DUBNYTSKYI

*Doctor of Economics, Professor of Theoretical and Applied Economy Department,
Ukrainian State University of Chemical Technology, e-mail: dub1945@mail.ru*

Sergey KOLODYNISKYY

*Doctor of Economics, Professor of Economics and Management of National Economy Department,
Odessa National Economic University, e-mail: kolodi@ukr.net*

FEATURES OF INFRASTRUCTURAL SUPPORT OF INNOVATIVE ACTIVITY OF THE ENTITIES OF REGIONAL ECONOMIC COMPLEX

Dubnytskyi, V., Kolodynskiy, S. (2016), Features of the infrastructural support of innovative activity of the entities of region economic complex. Ed. M. Zveraykov (ed.-in-ch.) and others [Osoblyvosti infrastrukturalnoho zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti subiektiv hospodarskoho kompleksu rehionu; za red.: M. I. Zveriyakova (gol. red.) ta in.], Socio-economic research bulletin; Visnik social'no-ekonomichnih doslidzen' (ISSN 2313-4569), Odessa National Economic University, Odessa, Issue 1, No 60, pp. 202–211.

Abstract. *Proposals made in the article are aimed at improving the infrastructure of innovative activity of the economic complex of the region, which is worthwhile to consider in statics – as elements of the subsystem, and in dynamic – the processes, mechanisms aimed at innovation activity, relationships and interactions that create the integrity of the entire innovation subsystem. In view of the functions to ensure innovation, the article pointed out that technological support, support in the form of training, consulting, software, information technology, financial and marketing support should be distinguished in the classification of infrastructural support of innovative activity. A three-dimensional model of the innovation infrastructure in the regional innovation system is proposed.*

Keywords: *infrastructure of innovative activity; economic complex of region; model of the infrastructural support of the regional innovative system mechanism; regional economy.*

JEL classification: *O320, R110*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Світова економіка на початку ХХІ сторіччя характеризується кардинальними змінами. Основні акценти зміщуються на задачі прискореного інноваційного розвитку. В умовах глобалізації світогосподарських зв'язків можливості держави та її регіонів визначаються рівнем розвитку науково-технічного потенціалу, тобто головною рушійною силою стає нове знання, яке перетворюється у економічний ресурс після того, як здобуде форму інновації, тобто знання, що комерціалізується, або сприймається сучасним ринком. У цьому контексті однією з головних стратегічних задач для країн з транзитивною економікою є їх орієнтація на інноваційний шлях розвитку. Тільки агресивна інноваційно-інвестиційна політика, піднесена до рангу державної парадигми, здатна сьогодні стати тим локомотивом, який виведе Україну та її регіони на нові рубежі, що відкривають перед країною широкі перспективи для формування ефективної економіки.

Головна проблема, з якою сьогодні стикається Україна та її регіони при переході на інноваційний шлях розвитку і формування інноваційно-інформаційного суспільства – це відсутність первинної інституційної бази для виникнення достатньо значущої мотивації економічних агентів до виробництва інновацій, а в науково-дослідній сфері до прикладної діяльності, орієнтованої на створення інвестиційно-маркетингового потенціалу в рамках комплексного економічного потенціалу для виробництва. Механізми, що дають можливість налагодити масштабні процеси ефективної взаємодії науки, виробництва, ринку і соціально-економічного менталітету суспільства в цілому, знаходяться сьогодні в Україні в зародковому стані.

Регіональний розвиток у його індустріальній моделі припускає масштабні державні або зарубіжні інвестиції у нове індустріальне та соціальне будівництво. Подальша

несистемна індустріалізація українських територій безглузда як з культурно-історичної точки зору, так і через відсутність у держави достатніх коштів. В Україні фактично немає «проривних» технологій і інноваційно-ринкових індустріальних проєктів, які вимагають значних інвестицій і здатні забезпечити довгострокове регіональне зростання. Специфічні для радянської епохи силові та ідеологічні засоби мобілізації фінансових і людських ресурсів вже не можуть бути використані, і тому індустріалізація сировинних зон неминуче виявиться не забезпеченою робочою силою.

Існуючі наукові та методологічні підходи до вирішення вказаної проблеми регіональної економіки не дозволяють повною мірою як сформуванню дієвий механізм інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності підприємств господарського комплексу регіону, так і в цілому підвищити ефективність інноваційної діяльності.

Недостатність теоретичної і методичної розробленості проблематики щодо формування механізму інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності регіонального господарського комплексу зумовила вибір теми та мету цього дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Формування і реалізація державної політики, направленої на розвиток регіонів, згладжування регіональних диспропорцій і впровадження єдиних державних соціальних стандартів, залишаються головними завданнями внутрішньої політики держави. Питанням формування регіональної інноваційної політики (РІП) приділяє увагу значна кількість учених, серед яких можна відзначити роботи З. В. Герасимчука [1; 2], В. Денісюка [3], М. В. Стіхи [4], Л. Яремко [5], Л. І. Федулової, Н. Ю. Буту [6], О. В. Чистякової [7]. Питанням формування і розвитку системи інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності регіону присвячено роботи О. В. Чистякової [7], М. М. Мулюкова [8], а також дослідження, представлені в низці монографій. У роботі Н. Б. Тіхонова розглядається проблема стійкого розвитку регіональної інфраструктури. Також проблемам інноваційного розвитку на мікро-, мезорівнях присвячено праці зарубіжних учених, серед яких можна виділити роботи Р. Піншота, Д. Кантера, А. Іклана, Б. Твісса, Ф. Никсона, Б. Санто, У. Соудера, В. Черенкова, А. Тітова та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Разом з тим, не зважаючи на значну кількість публікацій з інноваційної проблематики, поки що не всі її аспекти, особливо на рівні регіонів, вивчені достатньо глибоко. При цьому продовжують залишатися вельми дискусійними питання інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності підприємств та господарського комплексу регіону в цілому; підходів, принципів і чинників, що визначають інноваційну інфраструктуру, організації управління інфраструктурним забезпеченням на рівні регіонів і інвестування в розвиток регіональної інноваційної інфраструктури. Тут можна відзначити останні дослідження В. Н. Василенко, І. В. Заблудської, В. І. Захарченко, С. Н. Ілляшенко, В. Ю. Ведмідь, О. В. Прокопенко.

Постановка завдання. Метою статті є дослідити теоретичні положення проблеми формування механізму інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарського комплексу регіону і запропонувати методичний підхід до створення регіонального інноваційного терміналу в рамках регіональної інноваційної системи (РІС).

Виклад основного матеріалу дослідження. Перехід на інноваційний шлях розвитку для будь-якої країни та її регіонів, у тому числі і для України, можливий у тому випадку, якщо існують об'єктивні передумови для технологічних і соціально-економічних змін і створений організаційно-економічний механізм, який забезпечує не тільки виробничу стадію в інноваційному процесі, але і всі подальші – розподіл, обмін і споживання. Повною мірою ці функції здатна здійснити інноваційна система та її інфраструктура, сформовані на базі сучасних наукових підходів, принципів і методів.

Інноваційна діяльність та інновації є основою формування інноваційної системи, яка, у свою чергу, є інструментом динамічного розвитку національної і регіональної економік, оскільки забезпечує раціональне поєднання і ефективне використання науково-технічного, інтелектуального та промислового потенціалу і унікальних природних ресурсів країни та її регіонів, формує науково-технічну базу, організаційно-економічні механізми і стимули,

спрямовані на розвиток інноваційного підприємництва в регіонах, зокрема, в області комерціалізації знань і технологій.

Результати проведеного дослідження свідчать про те, що інновацію як економічну категорію необхідно розглядати з трьох позицій: як кінцевий результат інтелектуальної діяльності; як особливий вид товару, для якого властиві всі закони і атрибути ринку; як соціально-економічне явище, що значною мірою визначає соціально-економічні та організаційні відносини з приводу вибору шляхів зростання і розвитку.

Згідно зі світовим досвідом чинником ефективного функціонування інноваційної системи є інфраструктурне забезпечення інноваційної діяльності, яке доцільно розглядати в статичній (елементи, підсистеми) і в динамічній (процеси, механізми впливу на інноваційну діяльність, взаємозв'язки, взаємодії). З погляду функцій, що виконуються у забезпеченні інноваційної діяльності в класифікації інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності варто виділяти: технологічне забезпечення, забезпечення у формі підготовки кадрів, консалтингове, інформаційне, фінансове і збутове забезпечення.

Інноваційна інфраструктура є основним чинником, інструментом і механізмом інноваційної економіки, яка обумовлює темпи розвитку економіки регіону і зростання добробуту його населення. Досвід розвинених країн світу підтверджує, що в умовах глобальної конкуренції на світовому ринку виграє той, хто має розвинену інфраструктуру створення і функціонування інноваційної економіки та реалізації інновацій, хто володіє найдієвішим механізмом науково-інноваційної діяльності [1, с.244]. Тому для ефективного функціонування регіональної інноваційної системи інноваційна інфраструктура має бути функціонально повною та дієвою.

Інфраструктура інноваційного процесу в регіоні як об'єкт управлінської дії і як цілісна система залишається недостатньо дослідженою. Необхідність чіткого визначення ролі інноваційної інфраструктури викликана об'єктивними змінами, пов'язаними з переходом до ринкової економіки. Інноваційна інфраструктура є ваговою складовою основного суспільного капіталу, який необхідний для забезпечення економічного зростання і інноваційного розвитку, зокрема, на регіональному рівні. Чинником, що стримує рівномірне поступальне зростання нового технологічного укладу, є відсутність адекватної інфраструктури інноваційного розвитку.

Як відзначено в роботі М. О. Копаєвої, інноваційні процеси сукупно з інноваційною інфраструктурою утворюють так звану «інноваційну капсулу», яка «вистрілює» пучком інновацій-сателітів, створюючи умови для виникнення та становлення нового покоління техніки і технологій. При визначенні закономірностей зміни технологічних укладів важливу роль відіграє розподіл інноваційних процесів на базисні, інфраструктурні, поліпшуючі, псевдоінноваційні, що дозволяє зробити висновки про особливу роль інфраструктури в процесі переходу до вищого укладу [9]. Можна погодитися з Н. Т. Рудь, що така класифікація вказує на значну роль інноваційної інфраструктури для переходу економіки регіону на інноваційну модель розвитку і показує важливість ефективного застосування інноваційних процесів залежно від фаз циклу технологічного укладу, підтверджуючи 5-ти факторну модель, де інноваційна інфраструктура є одним із чинників економічного розвитку [10, с.27].

Одним із перших розробників нової концепції РІС був професор П. Кук, який сьогодні є провідним світовим теоретиком в цій області. Він запропонував формальне визначення РІС як «набору вузлів в інноваційному ланцюзі, який включає безпосередньо фірми, що генерують знання, організації, підприємства, що використовують ці знання, і різноманітні структури, що виконують спеціалізовані посередницькі функції: інфраструктурне забезпечення, фінансування інноваційних проектів, їх ринкову експертизу і політичну підтримку» [1, с.245].

Не зважаючи на увагу дослідників до РІС, теоретична база нової концепції донині не розроблена. На рис. 1 представлено концептуальні основи РІС з акцентом на роль

інноваційної інфраструктури регіону, з урахуванням розробки З. В. Герасимчук, Н. Т. Рудь [14, с.22].

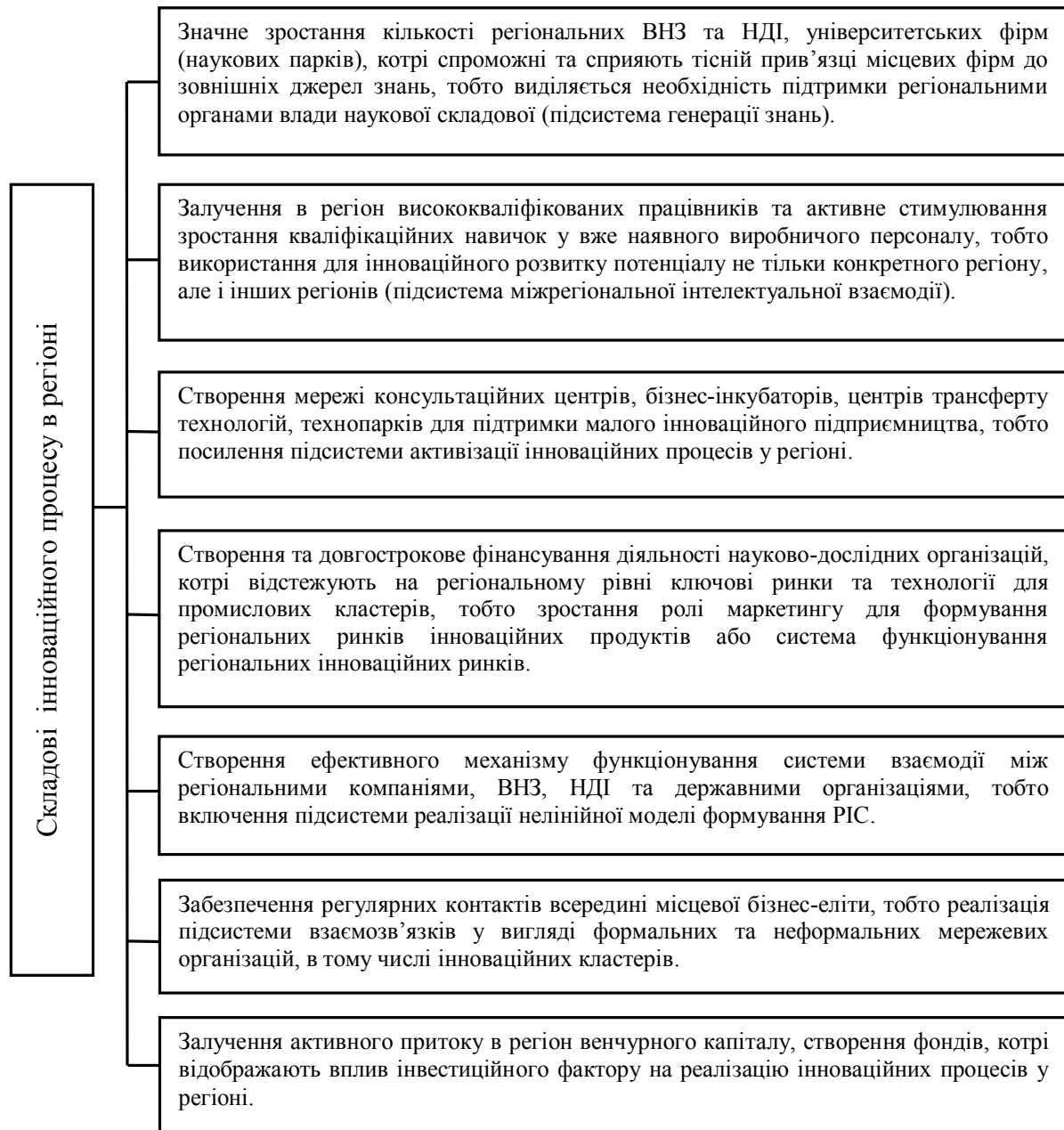

Рис. 1. Концептуальні основи РІС (з акцентом на роль інноваційної інфраструктури)

Аналіз стану інноваційної діяльності в регіонах України, виконаний в роботі [1, с.246–250] за період 2000–2008 рр. і результати аналізу, виконаного авторами статті за 2009–2013 рр., виявили наявність лише окремих елементів інноваційної інфраструктури, її нерозвиненість на різних стадіях інноваційного процесу. Діяльність вказаних структур часто не відповідає соціально-економічним і ринковим потребам підприємств і суб'єктів господарського комплексу регіонів, галузей і країни щодо розробки інноваційних проектів і пропозицій, проектів реінжинірингу бізнес-процесів в рамках регіону, маркетингу ринку інновацій, пошуку інвесторів, а також потребам регіональної влади в інформації про актуальний стан, проблеми і перспективи розвитку територій тощо.

У табл. 1 представлено інформацію про стан інноваційної інфраструктури України і для порівняння інформацію про стан інноваційної інфраструктури в Білорусі, Росії і Польщі за період починаючи з 2000 року та впродовж 2008–2013 років.

Таблиця 1

Об'єкти інноваційної інфраструктури України, Польщі, Білорусі, Росії за підсистемами (розроблено авторами на основі [2; 4; 5; 6; 7])

Об'єкти інноваційної інфраструктури	Україна							Польща							Білорусь							Росія							
	2000	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2000	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2000	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2000	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
I	Виробничо-технологічна підсистема інноваційної інфраструктури																												
1.1	Бізнес-інкубатори	42	69	71	79	84	86	93	139	153	162	171	188	917	206	16	29	32	38	43	49	54	296	310	408	570	594	601	668
1.2	Бізнес-технопарки	9	39	43	51	53	58	63	49	64	68	70	72	77	81	1	4	3	3	4	5	8	29	41	46	58	74	89	108
1.3	Науково-технологічні парки	1	1	1	1	2	2	2	16	25	28	32	37	40	42	4	10	11	12	14	15	17	42	48	54	63	69	78	86
1.4	Інноваційно-технологічні кластери	-	1	2	4	4	6	6	11	21	23	26	28	30	34	-	1	1	2	4	6	6	1	2	3	4	6	8	14
1.5	Науково-виробничі центри	-	2	2	3	2	2	2	3	7	9	10	12	14	18	-	1	1	2	2	2	2	3	10	12	14	16	18	21
1.6	Інноваційно-промислові комплекси	-	-	1	1	1	1	1	3	7	8	9	10	12	14	-	-	-	1	2	2	2	3	8	10	12	12	14	15
1.7	Лізингові центри	64	710	715	740	751	749	755	415	691	712	811	836	871	910	12	23	26	28	29	31	41	410	450	612	916	980	1016	1040
II	Інформаційно-маркетингова підсистема інноваційної інфраструктури																												
2.1	Центр трансферу технологій	10	17	29	50	55	58	62	80	133	141	159	163	171	186	18	24	27	30	33	37	42	61	154	179	216	231	259	294
2.2	Центри науково-технічної і економічної інформації	4	8	8	10	12	14	17	4	6	8	12	18	18	20	2	6	6	8	8	10	11	6	8	8	10	10	26	26
2.3	Демонстраційні центри	8	10	12	16	18	20	22	8	12	14	14	16	16	18	2	4	4	8	12	12	16	23	31	33	34	36	42	46
2.4	Інноваційні фонди	6	10	12	14	17	21	24	9	16	18	21	24	27	31	1	3	3	6	6	8	8	12	21	23	26	31	36	41
2.5	Інформаційно-консультаційні заклади	8	10	10	12	14	14	15	30	37	40	43	47	51	59	8	10	12	15	15	16	16	33	51	56	61	67	72	77
2.6	Інформаційні і маркетингові центри	5	9	12	16	18	21	24	30	41	50	55	61	68	72	3	10	13	15	15	15	15	36	54	61	72	78	84	91
III	Фінансова підсистема інноваційної інфраструктури																												
3.1	Венчурний фонд	1	1	1	2	2	3	3	18	28	31	35	38	40	46	-	1	1	3	3	4	4	14	21	23	26	29	31	36
3.2	Підрозділи державно-приватного партнерства	2	4	6	10	12	14	16	21	60	67	80	84	93	108	-	-	-	2	4	4	6	12	49	53	69	73	79	84
3.3	Небанківські фінансово-кредитні установи	1	1	1	2	2	2	2	3	7	7	9	14	16	18	-	-	-	1	2	2	2	4	12	14	18	19	21	23
3.4	Фінансові фонди підтримки інноваційних технологій	-	1	1	1	2	4	4	7	16	19	22	24	27	29	1	1	1	1	2	3	3	8	20	23	28	30	32	34

Специфікою інноваційної інфраструктури регіону є її активна участь у забезпеченні інноваційного процесу. Це виявляється в можливості інфраструктурних об'єктів брати участь у створенні безпосередніх результатів на кожній стадії інноваційного процесу через механізм участі в прибутку споживача інноваційних послуг.

Варто відзначити, що слабкості та недооцінка інноваційної інфраструктури або окремих її складових в розвитку РІС, видів екологічної діяльності, окремих суб'єктів господарського комплексу регіону, значною мірою викликана такими групами внутрішніх проблем:

- творці галузевих науково-технічних розробок (науково-дослідні, проектно-технологічні та проектно-інструкторські організації, фірми) не мають своєї частки в доходах від реалізації наукомісткої продукції, що робить їх незацікавленими і невмотивованими в подальшому просуванні створених результатів науково-технічної і технологічної діяльності і не дозволяє вкладати необхідні кошти в підтримку матеріально-технічної бази, а також відтворення кадрового наукового і виробничого персоналу;
- підприємства господарського комплексу регіону, зокрема, підприємства низки галузей конкретного регіону, в умовах масштабного зниження державного доходу за відсутності ринково-орієнтованої діяльності не мають нагоди розвивати виробничі потужності, що призводить до достатньо радикального зниження їх виробничого і технологічного потенціалів і падіння конкурентоспроможності продукції на світовому ринку;
- старіння дослідницької і технологічної бази, збільшення середнього віку працівників вищої кваліфікації (зокрема, в НДІ і ВНЗ), створює ризик неповоротної втрати унікального науково-технічного, технологічного і кадрового потенціалів, особливо тих, що забезпечують стратегічні інтереси України;
- недостатніми обсягами (як внутрішніх, так і зовнішніх) інвестицій і неякісною структурою інвестицій, спрямованих на розвиток компонентів інноваційного регіонального середовища;
- багатогалузевим складом інноваційної інфраструктури на рівні регіону, а саме: відсутністю єдиного замовника її трансформації; нескоординованим виділенням засобів і необхідністю створення спеціальних фондів; експлуатацією об'єктів різними відомствами; наявністю різних стандартів і підходів до розвитку регіональної інфраструктури;
- інноваційна інфраструктура розглядається традиційно як мале інноваційне підприємництво (бізнес-інкубатори, технопарки), не враховуючи інші організаційні форми (науковий парк високих технологій, інноваційно-промислові комплекси, інноваційно-технологічні кластери, виробничо-інноваційно-інвестиційні комплекси тощо), а також в рамках європейської бізнес-мережі і міждержавні мережі інтелектуальної діяльності (наприклад, програми ЄС РП7, міжнаціональні інноваційні мережі Європейського Союзу).

Окрім наявності проблем, за результатами проведеного аналізу інноваційної діяльності суб'єктів господарського комплексу низки регіонів України (Дніпропетровської, Одеської областей) і інноваційної інфраструктури її забезпечення, були виявлені такі суперечності, а саме:

- суперечності, пов'язані з трансфером і комерціалізацією інновацій (суперечність усередині відтворювального циклу інновацій – виробництво, розподіл, обмін);
- суперечності взаємодії і взаємозв'язку між структурними підсистемами і елементами;
- суперечності статичності (жорсткість і стійкість структур) і динаміки (випереджаючі темпи розвитку процесів і механізмів, постійні зміни).

Вивчення причин, що визначають необхідність тих або інших елементів інноваційної інфраструктури регіону, дозволило виявити, що вони створюються не в умовах надлишку інвестицій («їх багатства»), а переважно в кризових умовах з метою подолання бар'єрів, що перешкоджають розвитку, на основі активації використання інтелектуального ресурсу. Отже, все це припускає формування механізму інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності в рамках регіональної інноваційної системи (РІС).

У роботі [1, с.251–256] виконано обґрунтування місця інноваційної інфраструктури в РІС (рис. 2).

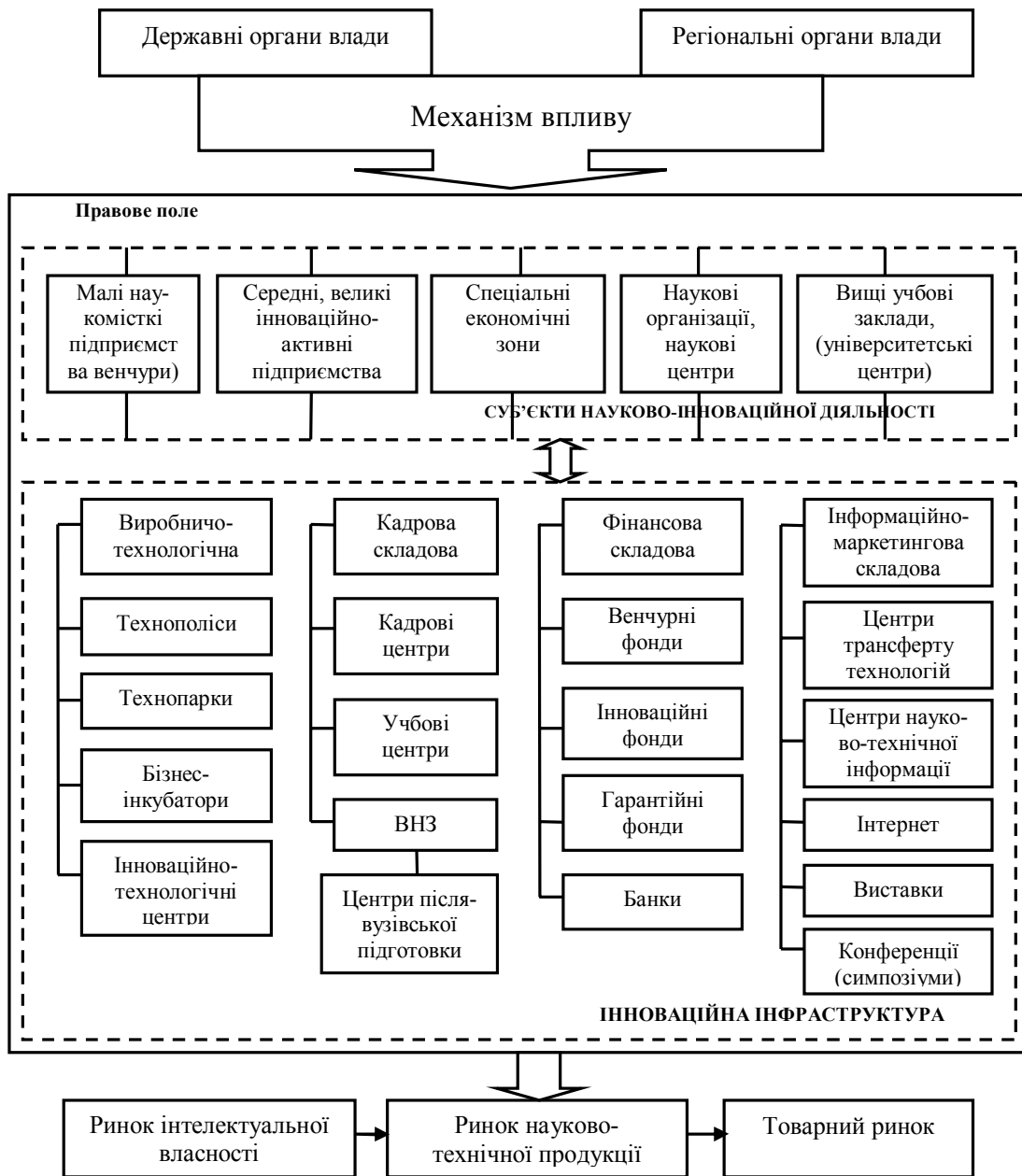

Рис. 2. Місце інноваційної інфраструктури в регіональній інноваційній системі [1, с.252]

Під РІС варто розуміти систему, яка за сприяння органів регіональної влади об'єднує наукову, інфраструктурну, виробничу, ринково-маркетингову, інформаційно-маркетингову, фінансову і кадрову підсистеми регіону з метою перетворення знань в нові продукти, технології і послуги, що споживаються і затребувані на внутрішніх і зовнішніх ринках. Основною ідеєю створення інноваційних структур регіону є трансфер знань академічних і інших (галузевих) дослідницьких центрів, а також університетських центрів, науковий і технологічний продукти яких за допомогою відповідних процедур і наявності ефективного механізму інфраструктурного забезпечення, освоюється виробничо-промисловою структурами з подальшим виведенням і реалізацією на ринках.

Найважливішим завданням у сфері регіональної політики стало формування інституційних механізмів та інфраструктури інноваційної економіки: на кожному рівні – наднаціональному, державному, регіональному, локальному.

Аналіз існуючої в Україні та її регіонах інфраструктури, на фоні якої повинні здійснюватися інноваційні перетворення національної та регіональної економік і соціальної компоненти свідчать, що Україною ще не пройдений етап факторного розвитку суспільства і ментальності нації, не зроблені інституційні перетворення, не побудована інфраструктура переходу до наступних етапів формування інвестиційно-інформаційного суспільства. При цьому, розвиток і зростання економіки в сучасних умовах визначається рівнем інноваційної активності, розвитком високотехнологічного виробництва, упровадженням і ефективним використанням у господарській діяльності інновацій різної спрямованості. Вдосконалення інноваційної діяльності є складною науково-практичною проблемою, особливо на рівні регіонів.

Необхідною умовою досягнення стійкого, динамічного, випереджаючого розвитку інноваційної діяльності на рівні регіонів і їх господарських комплексів виступає адекватне інфраструктурне забезпечення з сучасним, гнучким і адаптивним механізмом дії. Актуальність дослідження проблем інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності підприємств господарського комплексу регіону, і регіону в цілому, посилюється у зв'язку з наростанням темпів зміни зовнішнього середовища мікро-, мезо-, макро- і мегарівнів.

Висновки і перспективи подальших розробок. Таким чином, під механізмом РІС, варто розуміти систему взаємодій структурних одиниць, призначених для цілеспрямованого здійснення процесу управління. Стосовно РІС – це створення таких форм організацій, встановлення зв'язків і взаємодій між ними, щоб результат усієї системи (РІС) задовольняв певним попередньо заданим умовам розвитку інноваційної діяльності. Як показують результати виконаного дослідження, формований механізм інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарського комплексу регіону повинен забезпечувати наступні умови: стійкий розвиток інноваційної діяльності суб'єктів і об'єктів інноваційної системи регіону, зокрема, інноваційних підприємницьких структур; вирішення протиріч, що виникають в процесі здійснення інноваційної діяльності суб'єктів регіональної економіки.

До чинників, які стримують інноваційний розвиток та інноваційну діяльність на рівні регіону і суб'єктів господарського комплексу варто віднести: відсутність єдиної інформаційної системи забезпечення інноваційної діяльності; недосконалість законодавчої і нормативної бази, що регламентує питання інноваційної діяльності та обороту інтелектуальної власності; дефіцит кваліфікованих компетентних кадрів як при ініціації нововведень, так і в управлінні; орієнтація на процес виробництва знань при недостатній увазі до процесів обігу і споживання знань; відсутність механізмів визначення пріоритетів інноваційного розвитку підприємств регіонів і концентрації зусиль і ресурсів у цих напрямках; нерозвиненість управлінських відносин, механізмів і методів та їх невідповідність швидко змінним економічним умовам; зниження рівня НДР і НДДКР; нерозвиненість ринкової інфраструктури і механізмів трансферу інновацій.

Література

1. Герасимчук З. В. *Формування регіональної інноваційної політики: роль інноваційної інфраструктури в становленні регіональних інноваційних систем* / [З. В. Герасимчук; за ред. В. І. Дубницького] // У мон. «Україна і її регіони на шляху до інноваційного суспільства». – Донецьк: Південний схід, 2011. – Т. 1. – С. 199–211; С. 244–257.
2. Герасимчук З. В. *Інноваційна інфраструктура регіону: методологія формування і розвитку* / З. В. Герасимчук, Н. Т. Рудь // *Актуальні проблеми економіки*. – 2010. – № 3 (105). – С. 197–207.
3. Денісюк В. *Розвиток інноваційних територіальних структур як важливої складової української інноваційної системи* / В. Денісюк // *Економічний часопис*. – 2003. – № 7–8. – С. 43–47.
4. Стріха М. В. *Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: збірник* / [М. В. Стріха, В. С. Шовкалюк, Т. В. Боровіч та ін.]. – К.: Прок-бізнес, 2009. – 40 с.

5. Яремко Л. Регіональна інноваційна система / Л. Яремко // Регіональна економіка. – 2006. – № 3. – С. 103–112.
6. Федулова Л. І. Проблемність регіонів: особливості регіональної політики в умовах нової економіки / Л. І. Федулова, Н. Ю. Буга // Регіональна економіка. – 2008. – № 3. – С. 31–41.
7. Чистякова О. В. Формування і розвиток системи інфраструктурного забезпечення підприємницької діяльності / О. В. Чистякова. – Іркутськ: Вид-во БГУЕП, 2010. – 184 с.
8. Мілюков М. М. Функціонування і розвиток інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності підприємств регіону: монографія / М. М. Мілюков. – М.: Палеотип, 2009. – 152 с.
9. Канаєва М. О. Формування інноваційної інфраструктури в Україні: дис. ... канд. екон. наук: 08.02.02 / М. О. Канаєва. – К., 2006. – 226 с.
10. Рудь Н. Т. Фактори постіндустріального розвитку економіки регіону / Н. Т. Рудь // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2010. – № 2 (26). – С. 21–30.

References

1. Gerasymchuk, Z. V. (2011), *Forming of regional innovative policy: the role of innovative infrastructure in establishing of the regional innovative systems* [Formuvannia rehionalnoi innovatsiinoi polityky: rol innivatsiinoi infrastruktury v stanovlenni rehionalnykh innovatsiinykh system], In monograph «Ukraine and its regions on a way to innovative society». Ed. by V. I. Dubnytskyu, I. P. Buleev [Ukraina i yii rehiony na shliakhu do innivatsiinoho suspilstva], Pivdennyi skhid, Donetsk, vol. 1, pp. 199–211, pp. 244–257 (ukr)
2. Gerasymchuk, Z. V., Rud, N. T. (2010), *Innovative infrastructure of region: methodology of forming and development* [Innovatsiina infrastruktura rehionu: metodolohiia formuvannia i rozvytku], Actual problems of economics, No. 3 (105), pp. 197–207 (ukr)
3. Denisyuk, V. (2003), *The development of innovative territorial structures as important component of Ukrainian innovative system* [Rozvytok innivatsiinykh terytorialnykh struktur yak vazhlyvoi skladovoi Ukrainskoi innovatsiinoi systemy], Economic Annals, No. 7–8, pp. 43–47 (ukr)
4. Strikha, M. V., Shovkalyuk, V. S., Borovich, T. V. and other (2009), *Strategy of Ukraine's innovative development for 2010–2020 in conditions of globalization challenges* [Stratehiia innovatsiinoho rozvytku Ukrainy na 2010–2020 roky v umovakh hlobalizatsiinykh vyklykiv], Prok-biznes, Kyiv, 40 p. (ukr)
5. Yaremko, L. (2006), *Region innovative system* [Rehionalna innovatsiina systema], Regional economy, No. 3, pp. 103–112 (ukr)
6. Fedulova, L. I., Buga, N. Yu. (2008), *Problem of regions: features of regional policy in conditions of a new economy* [Problemnist rehioniv: osoblyvosti rehionalnoi polityky v umovakh novoi ekonomiky], Regional economy, No. 3, pp. 31–41 (ukr)
7. Chistyakova, O. V. (2010), *Forming and development of the system of the infrastructural support of entrepreneurial activity* [Formuvannia i rozvytok systemy infrastrukturnoho zabezpechennia pidpriemnytskoi diialnosti], Vydavnytstvo BGUEP, Irkutsk, 184 p. (ukr)
8. Milyukov, M. M. (2009), *Functioning and development of infrastructural support to the enterprises innovative activity of the region: monograph* [Funktsionuvannia i rozvytok infrasrukturnoho zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv rehionu: monohrafiia], Paleotip, Moscow, 152 p. (ukr)
9. Kanaeva, M. O. (2006), *Forming of innovative infrastructure in Ukraine: dissertation* [Formuvannia innovatsiinoi infrastruktury v Ukraini: dis. ... kand. ekon. nauk], Kyiv, 226 p. (ukr)
10. Rud, N. T. (2010), *Factor of post-industrial development of region economy* [Faktery postindustrialnoho rozvytku ekonomiky rehionu], Regional business-economy and management, No. 2 (26), pp. 21–30 (ukr)